

SLOVENSKI vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VII.

CELOVEC, SOBOTA, 3. I. 1952

ŠTEV. 1 (461)

Matični narod nas bo podprl v boju za enakopravnost

Na posebnih straneh, ki so posvečene zamejskim Slovincem, se jugoslovanski listi v svojih novoletnih številkah bavijo tudi s problemi in borbo nas koroških Slovencev. V obširnih člankih prikazujejo predvsem zadnji in najnovejši razvoj ter zavzemajo stališče do njega. Navesti hočemo samo nekaj odlomkov, da s tem našemu ljudstvu pokažemo, kako močna stebra sta in ostaneta matični narod in matična država, na katera se v našem boju za enakopravno sožitje obeh narodov na Koroškem vedno lahko oslanjamo.

Ko spominja na to, kako so avstrijski vladni krogi in časopisi pred nedavnim popačili izjave vodilnih jugoslovanskih politikov, kako so v teh izjavah zlasti skušali zamegliti želje našega matičnega naroda, da bi koroškim Slovincem v Avsariji bile priznane narodnostne pravice, in kako so se hkrati zelo samozavestno pohvalili, češ, da so že popolnoma rešili manjšinsko vprašanje, piše Ljubljanski dnevnik: "... toda v zadnjem času se je dogodilo nekaj stvari, ki povečujejo našo skrb za koroške Slovence in dokazujejo, da še zdaleč ni mogoče govoriti o njihovem zadovoljivem položaju."

Pisec članka v Ljubljanskem dnevniku nato podrobno obdeluje posamezne dogodke v zadnjem času ter posveča največjo pozornost prav šolskemu vprašanju. Ugotavlja, da je s tem, da so vladni krogi hkrati, ko govorijo o urejenih odnosih do koroških Slovencev, popustili šovinističnim nakanam in izdelali osnutek novega šolskega zakona na podlagi „volje staršev“ (o katerem smo v našem listu že pisali), dosegla svoj namen gonja, ki so jo načrtno in vztrajno podpirali neonacistični krogi VdU-ja in šovinistična krila ostalih strank. Kako si zamišljajo to „voljo staršev“, so že pokazali lansko leto pri ljudskem štetju, ko so med Slovence poslali posebno izšolane števnice komisarje, ki so imeli nalogo, prepričati jih, da niso Slovenci marveč poseben narod „vindišarjev“. Da pa sicer „voljo staršev“ ne znajo upoštevati, nam kaže primer slovenske kmetijske šole, ki jo je s svojim podpisom zahtevalo in jo še zahteva dvatisoč slovenskih kmetov.

Nadalje se Ljubljanski dnevnik dotika še vprašanja Slovenskega šolskega društva v Celovcu, čigar borba za razveljavljenje nacističnega odloka o njegovi razpustitvi se je vlekla od 1945. leta dalje in se nazadnje bila pred najvišjim, pred avstrijskim ustavnim sodiščem, — in boja slovenskega združništva za vrnitev svojega premoženja ter na koncu svojega članka pravi:

„Ti dogodki iz najnovejše dobe se prav nič ne skladajo z zagotovili odgovornih avstrijskih državnikov in njihovega tiska. Spomnimo jih lahko, kako se sami zavzemajo za svojo manjšino na Južnem Tirolskem v Italiji, čeprav ta uživa neprimerno večje pravice in svobode kot pa koroški Slovenci. Kako nezaslišano bi se jim zdelo, če bi se v Bolzanu zgodilo kaj takega, kakor se je nedavno zgodilo v Celovcu neki ženi, ki ji je sodiče preprečilo pričevanje, ker ne zna nemško. Kaj bi šele rekli za take primere, kot so šolstvo na Koroškem, združno premoženje, gospodarsko zastopavljanje in podobno? Zakaj naj nam ne zamerijo, da se dosledno potegujemo za pravice koroških Slovencev. Podpirali bomo njihova prizadevanja, posebno pa nas bo veselilo, kadar bomo opazili, da si tudi avstrijske oblasti s k r e n o prizadevajo, pomagati jim.“

Tudi Ljudska pravica v svojem članku navaja napačno tolmačenje in prikrojevanje raznih izjav jugoslovanskih državnih predstavnikov o

odnosih med FLRJ in Avstrijo in dokazovanje, da je v odnosu avstrijskih oblasti do koroških Slovencev „vse v redu“. Potem pa se podrobno bavi predvsem s potekom, z nedostatki in nakanami zadnjega ljudskega štetja, s katerim so znova skušali učvrstiti prej že vsaj navidezno propadajočo teorijo o nekem posebnem „vindišarstvu“ na Koroškem, ki je predvsem duhovna last velenemških, starih in novonacističnih ter najbolj nacionalistično-šovinističnih krogov v Avstriji. S tem v zvezi pravi Ljudska pravica med drugim: „Vsega obsojanja pa je vredna tendenca, ki kaže, da skušajo

nekateri krogi v Avstriji iz prikrojenih podatkov o nekem „občevelnem“ jeziku ustvarjati osnovo za določevanje nacionalne pripadnosti na južnem Koroškem. Jasno je, da je za nacionalno pripadnost bistven materinski jezik, ne pa občevelni, ki mora biti v pogojih ki vladajo na Koroškem in ki jih karakterizira enakopravnost slovenskega jezika pri uradnih in neznanih slovensčine s strani pretežne večine javnih nameščencev na slovenskem ozemlju, nujno slovenski in nemški. Razumljivo in pravilno je, da so koroški Slovenci te mahinacije odločno zavrnil in jih obsodili. Glede na

ÖVP je dobila usodepolno nezaupnico

Kakor smo že v zadnji številki na kratko poročali, je prva seja Občnega zbora kmetijske zbornice, ki je bila sklicana zato, da izvoli novega prezidenta in prezidij kmetijske zbornice, bila od deželnega glavarja zaključena, brez da bi dosegla svoj namen. Po zakonu bi moral eden od kandidatov za prezidenta združiti na svojo osebo navadno večino oddanih glasov, da bi bil zakonito izvoljen. Ker pa je bilo pri prvi volitvi oddanih 25 glasov in je vsaka frakcija vodila kandidata iz svoje srede, nobeden od kandidatov ni dosegel potrebne večine, to je 13 glasov. Izid volitev je bil sledeči: Gruber (OeVP) 12 glasov, Kaufman (VdU) 6 glasov, Steiner (SPOe) 5 glasov in Ogris (KGZ) 2 glasova.

Ta izid volitev in neplodna pogajanja, ki jih je za nadaljevanje seje sprožil deželni glavar, so na eni strani pokazala, da Gruber nima potrebne zaupanja, da bi mu mogla večina poveriti posle prezidenta in vodenje kmetijske zbornice. Na drugi strani pa je trmasto stališče OeVP, češ da ona smatra Gruberja za izvoljenega pokazalo, kako močno v tej gospodi še korenini diktatura, ki so jo nad koroškimi kmeti izvajali od leta 1934 do 1938 in od leta 1945 naprej.

Ljubljana. — Prezidij Ljudske skupščine LRS je izdal ukaz o pomilostitvi 112 obsojenec. V utemeljitvi ukaza je rečeno, da so omenjene osebe s svojim vedenjem in delom dokazale, da so zadosti prevzgojene, zato se jim odpusti nadaljnje prestajanje kazni in se izpustijo.

Kaj bo prinesla 260. seja?

Že nekaj časa je znano, da se hočejo namestniki zunanjih ministrov štirih velesil, ki imajo nalogo pripraviti avstrijsko državno pogodbo, v drugi polovici meseca januarja spet enkrat sestati in proučiti možnosti za končno ureditev tega dolgotrajnega in skoraj že dolgočasnega vprašanja, ki je pa za Avstrijo slej ko prej precejšnjega pomena.

Kakor poročajo iz Washingtona so ZDA, Velika Britanija in Francija za to predvideno zasedanje „avstrijskih“ velikih štiri izdelali nov skupen osnutek za avstrijsko državno pogodbo, ki ga hočejo še pred zasedanjem predložiti svojemu sovjetskemu kolegu. Ta novi osnutek baje vsebuje vseh 59 točk, o katerih so se kovači avstrijske državne pogodbe na svojih dosedanjih 259-ih sejah že zedinili, ter novo formulacijo preostalih, še nerešenih členov pogodbe.

Kakor izgleda, pa skuša OeVP kljub očitnemu porazu le izsiliti Gruberja za prezidenta in „Kleine Zeitung“ poroča, da jujisti koroške deželne vlade baje tolmačijo zakon le tako, da zadostuje za izvolitev prezidenta tudi dvanaest glasov. „Postava je ustvarjena za tistega, ki jo je ustvaril“ si mislita Gruber in Ferlitsch, ki je to tudi izrazil pri pogajanju strank, in poskušata očitni politični poraz in blamažo izgladiti s svojstveno razlago zakona.

Toda kakor koli je ali bo: OeVP je v tem primeru dobila usodepolno nezaupnico!

Državniki ob novem letu

Vsako leto naslovijo ob koncu starega leta vodilni državniki posebne novoletne poslanice na svoj narod. V teh poslanicah se v kratkih besedah spominjajo uspehov in neuspehov, ki jih je država doživela v zadnjih 12 mesecih. Hkrati pa v teh novoletnih poslanicah nakazujejo tudi pot, ki jo bo država šla v bodoče.

Začetkom tega leta je naslovil na avstrijski narod novoletno poslanico lansko leto izvoljeni zvezni prezident dr. Theodor Körner. Takoj v začetku je poudaril, da se za Avstrijo osvoboditev še vedno ni spremenila v svobodo, pa čeprav je od tako imenovanega konca vojne minilo že sedem let. Sedem suhib let pomeni po svetem pismu največjo mero trpljenja enega naroda, niso pa zadostovala Velikim v svetu, da bi izpolnili svojo slovesno nam dano obljubo. Nikdar ne bomo prenehali, da bi jih vedno spet opominjali in vedno znova klicali po pravičnosti.

„Odklonilni odgovor iz Sovjetske zveze bi znal biti slabo znamenje za bodočnost“ — pravi francoski časopis „Le Monde“, ki se v svoji novoletni številki ukvarja s tem vprašanjem, dočim vplivni politični krogi v Washingtonu s posebnim poudarkom zatrjujejo, da Amerika tudi v slučaju sovjetske odklonitve vendarle nima namena, skleniti z Avstrijo posebne pogodbe, kajti taka pogodba bi vse itak že slabe izgleda za odhod okupacijskih čet iz Avstrije še bolj zmanjšala. Radovedni smo torej lahko, kaj bo prinesla 260. seja namestnikov zunanjih ministrov za avstrijsko državno pogodbo.

Stockholm. — Trije mornarji so zgoreli v požaru, ki je izbruhnil na trgovski ladji „Ingeborg“ v švedskem pristanišču Goeteborg. Požar so pogasili komaj po treh urah.

Mnogi naši čitatelji so z užitkom čitali roman „Miklova Zala“. Danes smo pričeli s priobčevanjem povesti Ivana Matičiča „Moč zemlje“, pripoved vasi, in bomo tudi s tem delom nudili bralcem lepo razvedrilo za ure oddiha.

zadržanje avstrijskega demokratičnega tiska do tega vprašanja pa z upravičenostjo pričakujemo, da bodo tudi avstrijske demokratične sile same zavrnilo to obsojanje vredno teorijo o nekem „vindišarskem“ ljudstvu na Koroškem.“

Nato članek obravnava osnovno šolstvo in vprašanje pouka v materinskem jeziku, pri čemer se naslanja na protest Slovenske prosvetne zveze proti osnutku novega zakona o ureditvi šolstva na južnem Koroškem ter zaključuje: „Stališče, ki ga bodo avstrijske oblasti zavzele do tega problema, bo tudi značilen odgovor na vprašanje, ali so pripravljene zavreči miselnost in duha raznih šovinističnih teorij o „prirodni asimilaciji“, to je germanizaciji koroških Slovencev kot „naravnem, zakonitem dejstvu“.

Vendar osnovno šolstvo ni edini problem, ki ga bo na Koroškem prej ali slej treba rešiti. Slovensko učiteljske, srednja šola in slovenska kmetijska šola za kmečko mladino so nesporna pravica koroških Slovencev, za katero se borijo že leta, prejemajo pa le načelne in splošne obljube.

Vse to kaže, da je še vedno močno zakoreninjena stara, dobro znana miselnost avstrijskih krogov v njihovem odnosu do koroških Slovencev, čeprav so zunanje oblike tega stališča bolj uglajane in bolj tolerantne. Od moči in smelosti avstrijskih demokratičnih množic je odvisno, kdaj bodo skupno s koroškimi Slovenci obračunale s šovinističnimi nestrpnosti na Koroškem in s tem utrdile pogoje za mirno, enakopravno življenje obeh narodov na Koroškem, s tem pa tudi temelje za še tesnejše prijateljske odnose med avstrijskim in jugoslovanskimi narodi v obojestranskem interesu krepitve in poglobljanja miru.“

Nato je zvezni prezident podal kratek pregled obnove in državne izgradnje v letu 1951 in poudaril, da so Avstriji z delom dokazali, da znajo obnavljati, če imajo le možnosti za to. Torej smemo spet zaupati sami sebi in nimamo nobenega vzroka biti malodušni. Prav zaradi tega pa se tudi ne ustrašimo misli, da imamo pred seboj še težko in kamenito pot. Upamo, da bomo tudi v naprej našli razumevanje za posebne gospodarske težkoče, ki nam jih je vsilila vojna in jih nam nalaga že predolgo trajajoča doba polovičnega miru. Hkrati pa tudi vemo, da bo pomagano le tistemu, ki je odločen, da si pomaga sam.

Tudi maršal Tito se je obrnil na jugoslovanske narode s posebno poslanico ob vstopu v novo leto in med drugim naglasil:

Svet stopa v leto 1952 z negotovostjo in strahom ter se vprašuje, kaj mu bo prineslo novo leto 1952. Ali bo mogoče ohraniti mir? Sodim, da človeštvo mora imeti vero v svoje zmognosti in moč ter da lahko ohrani mir, če bodo vsi tisti, ki želijo mir, aktivno delali za to, če bodo enotni in odločni v tem, da storijo razen vojne vse, da bi bil vojni provokator in agresor obrzdan. Vsaka slabost nasproti agresorskim težnjam in kompromisna mešetarenja na račun drugih narodov samo povečujeje možnosti za novo vojno, za novo katastrofo.

Zelal bi prepričati državljane in državljanke naše države, da je danes bolj verjetno kot včeraj, da bo mogoče mir ohraniti, ker postaja odločnost miroljubnega človeštva, da se ohrani mir, vsak dan močnejša, kar se je posebno pokazalo ob različnih priložnostih v lanskem letu. Z zaupanjem moremo gledati v našo boljše bližnjo prihodnost in ne smemo dopustiti, da bi nas pri naših prizadevanjih ovirali hladna vojna in izzivanja na naših mejah. Vse svoje sile moramo posvetiti zgraditvi socializma v naši državi, obenem pa tudi vse storiti da to v vsakem pogledu zagotovimo.

Zakaj ni tudi pri nas tako?

Marsikje so razne stvari, ki predstavljajo večjih večji ali manjši problem tudi pri nas, skorajda vzorno urejene. Dostikrat čitamo o takih stvareh v avstrijskih časopisih, v časopisih prav tistih avstrijskih krogov, ki ne bi smeli samo poročati, kako lepo je ta ali ona stvar urejena drugod, ampak bi bila njihova dolžnost, da tudi v lastni državi skušajo posnemati take vzore.

Pred nedavnim je koroška „Die Neue Zeit“ priobčila članek svojega skandinavskega dopisnika o „avtonomiji Alandskega otočja“, ki prikazuje skorajda vzorno rešitev narodnega vprašanja na teh otokih, ki politično pripadajo finski državi, katerih prebivalci pa so po svoji narodnosti večinoma Švedi. Naj navedemo nekaj podatkov iz tega članka, ki so zelo zanimivi predvsem za primerjavo med položajem Švedov na Alandskih otokih in položajem koroških Slovencev v tako „demokratični“ Avstriji.

Alandsko otočje leži v najsevernejšem delu Baltijskega morja ter tvori nekaki naravni most med Finsko in Švedsko. Prebivalcev ima samo 28.000, ki so si skupno s finsko državo in sosedno Švedsko že po prvi svetovni vojni ustvarili z zakonom zagotovljeno široko samoupravo. Finska država nudi prebivalcem Alandskih otokov tako širokogradno avtonomijo, da bi prav lahko služila za vzor rešitve nacionalnega vprašanja marsikje na svetu, posebno pa ravno pri nas na Koroškem.

Prebivalcem Alandskih otokov na primer ni treba služiti v finski vojski, čeprav je to za vse ostale državljane Finskega ozemlja. Finske pogodbe z drugimi državami morajo biti posebno odobrene od deželnega zbora Alandskih otokov, če naj veljajo tudi zanje. Švedski jezik je na otokih uradni in učni jezik in so prebivalci Alanda še s posebnimi določbami zavarovani pred naseljevanjem njihovega ozemlja po Fincih, zavarovani torej pred vsakršno „finizacijo“, da o kaki nasilni finizaciji (kakor se vrši že desetletja germanizacija na Koroškem) sploh ne govorimo.

Ker je bil ta zakon o avtonomiji Alandskega otočja uspeh pogajanj že po prvi svetovni vojni (interese švedskega prebivalstva teh otokov je že tedaj zastopala švedska država) in ker je njegovo upoštevanje po Fincih tedaj zajamčilo Zveza narodov, ki danes ne obstoji več, je postalo potrebno, da ga prilagodijo novim razmeram in drugačnemu političnemu položaju po drugi svetovni vojni ter še nekoliko izboljšajo. Dolgo časa finski parlament o tem vprašanju ni mogel priti do pozitivnega sklepa, ker so se najprej finski nacionalisti iz vrst reakcionarne agrarne stranke leta in leta zoperstavliali samoupravi Alandskega otočja, pozneje pa so finski KP-jevci na ukaz iz Moskve skušali zavlačevati novo ureditev tega vprašanja, ker imajo ti otoki izredno važno strateško lego. Končno pa se je finski parlament vendarle zedinil in pred nedavnim je bil objavljen in v gotovih pogledih dejansko izboljšani zakon potrjen tudi od deželnega zbora Alandskega otočja. Le točko o mednarodni garanciji tega zakona so morali izpustiti, ker se je Sovjetska zveza grozilno zoperstavljala temu, da bi kot prej Zveza narodov sedaj Združeni narodi jamčili za izvajanje tega zakona. Pa so

Nov sovjetski predlog

V političnem odboru Glavne skupščine Organizacije združenih narodov je ameriška delegacija predlagala, da bi sprejeli nadaljnje ukrepe za kolektivno varnost. Na ta predlog sovjetski zastopniki niso hoteli odgovoriti, zato pa je Višinski predlagal sklicanje periodičnega zasedanja Varnostnega sveta, kar smatrajo za nekakšen odgovor na ameriški predlog. V sovjetskem predlogu smatrajo, da bi na tem zasedanju Varnostnega sveta skušali doseči premirje na Koreji, o čemer pa v Washingtonu niso preveč navdušeni, ker pričakujejo, da bi se izglede za sklenitev premirja na posebni seji Varnostnega sveta le poslabšali.

Nadalje vsebuje sovjetska resolucija tudi predlog, da bi na takem zasedanju Varnostnega sveta proučevali tudi ukrepe, s katerimi bi uspelo omiliti mednarodno napetost. Čeprav še ni znano, kakšno je resnično ozadje novega sovjetskega predloga in kaj razume Sovjetska zveza pod ukrepi za odstranitev mednarodne napetosti, obstoja vsekakor možnost, da bi na takem zasedanju prišla na dnevni red tudi vprašanja, kot so avstrijska državna pogodba in mirovna pogodba z Nemčijo.

se prebivalci otokov, Finska in Švedska spoznamo tudi brez mednarodne garancije ter so s svojo mirno rešitvijo vprašanja izpodrinili moskovskim strategom vse možnosti vmešavanja.

„Da bo avtonomija obstojala tudi v naprej, brez dvoma koristi vsem prizadetim, ker zadošča interesom finske države na eni strani, na drugi pa stoddostno upošteva tudi jezikovno in kulturno, torej narodno povezanost Švedov s prebivalci Alandskega otočja. Le-ti pa v vseh svojih zadevah lahko svobodno in samostojno odločajo ter niso degradirani v državljane druge vrednosti“ — tako pravi dopisnik „Neue Zeit“ v svojem članku. Nekaj pa

ne moremo razumeti: zakaj dopisnik, ko pravi, da bo vprašanje avtonomije Alandskega otočja ravno za Avstrijo posebno zanimivo; s tem v zvezi govori o velikem številu „vzhodnih beguncev“ v Avstriji, problema koroških Slovencev, ki se ga snov njegovega članka mnogo bolj tiče in ki ima „Die Neue Zeit“ tako rekoč pod nosom, pa ne vidi ali pa ga noče videti. Pritrđiti pa moramo piscu članka vsekakor, ko pravi, da so „vsi prizadeti partnerji s tem svojim sporazumom o avtonomiji Alandskega otočja dali lep vzor za to, da so tam, kjer se jezikovne meje ne ujemajo z državnimi, možne tudi še druge in boljše rešitve narodno-manjšinskih vprašanj...“

Jugoslavija omogoča zapeljanim razseljencem vrnitev v domovino

Na drugem izrednem zasedanju ljudske skupščine FLRJ je med drugimi govoril tudi podpredsednik jugoslovanske vlade in minister za notranje zadeve Aleksander Rankovič in sicer o možnosti povratka razseljenih oseb v domovino. Odgovarjal je na tozadevno vprašanje nekega ljudskega poslanca ter izjavil, da se bo vlada na vso moč potrudila, da omogoči jugoslovanskim razseljencem vrnitev v domovino.

„Vsakomur, kdor se bo vrnil“, poudarja Rankovič, „bo dana popolna možnost vključitve v gospodarsko in v normalno življenje, prav tako, kot je to omogočeno vsem drugim državljanom. Prav tako bodo vsakomur, kdor se bo odločil za vrnitev, jugoslovanska diplomatska zastopstva v dotični državi šla na roko ter mu omogočila vrnitev. Nadalje je poudarjal govornik, da se nikomur ni treba bati pred odgovornostjo, ker večina razseljencev, zapeljanih od sovražnikov nove Jugoslavije, ni imela dovolj ali sploh nobenih možnosti seznaniti se z dejanskimi razmerami v svoji domovini in se prav zaradi tega doslej niso upali vrniti.“

Ta izjava ministra Rankoviča velja posebno za pripadnike bivše jugoslovanske vojske, ki so bili zaradi izdajstva državnega in vojaškega vodstva stare Jugoslavije ujeti po sovražniku in se po vojni niso vrnili v domovino, nadalje velja za civilne osebe in pripadnike vojaških formacij, ki so se vojskovali na okupatorjevi strani in so nato zbežali iz strahu pred kakršno koli kaznijo v tujino, ki pa niso storili vojnih zločinov. Takih oseb je približno 50.000 in se nahajajo večinoma v Avstriji in Nemčiji, v manjših skupinah pa tudi v drugih državah.

„Razumljivo je“, je rekel na koncu svojega govora minister Rankovič in to posebno po-

udaril, „da takšna svobodna vrnitev v domovino in takšno ravnanje s tistimi, ki se bodo vrnili, ne more veljati za tiste izdajalce domovine, ki so bili hudi vojni zločinci in so v tujini organizirali sovražne dejavnosti zoper novo Jugoslavijo, kakršni so na primer Ante Pavelič, Artukovič, Slobodan Jovanovič, Vladko Maček, Dragiša Cvetkovič, Miha Krek, Rožman itd. Ti in njim podobni pomagači kot tudi njihovi kominformovski sobratje se ne bodo mogli izmakniti obsodbi ljudskega sodišča za zločine in izdajstvo, ki so jih zagrešili.“

Pot domov je torej sedaj ponovno odprta vsem onim beguncem iz Jugoslavije, ki so vedno sami in o katerih so tudi mnogi drugi trdili, da so „nedolžni“ morali zapustiti domovino — če so vsa ta zatrevanja vsaj do neke mere odgovarjala resnici in dejstvom.

Litvinov umrl

Po poročilih iz Moskve je 31. decembra umrl bivši zunanji minister Sovjetske zveze Maksim Maksimovič-Litvinov. Že v mladih letih se je pridružil revolucionarnemu gibanju, zaradi česar je bil aretiran in preganjan v Sibirijo. Nato pa je dolga leta živel kot ubežnik večinoma v Angliji, kjer je dobil spoznalno politiko in tako postal najuspešnejši diplomatski strokovnjak za zapadne države. Kot tak je od leta 1929 do 1939 vodil sovjetski ljudski komisariat za zunanje zadeve ter se mu je v tem času posrečilo prebiti dotedanjo diplomatsko izolacijo Sovjetske zveze. Litvinov je bil eden najhujših sovražnikov nacifašizma in zaradi tega prav tako hud nasprotnik

Stalinsko-Hitlerskega pakta v 1939. letu. Zaradi tega je tedaj moral zginiti iz političnega povrjšja ter je šele spet nastopil v letu napada fašistične Nemčije na Sovjetsko zvezo, ko je nastala nujna potreba po koaliciji z zapadom, kot sovjetski veleposlanik v Ameriki. Dve leti pozneje pa je bil ponovno poklican v sovjetsko zunanje ministrstvo — čeprav samo kot namestnik zunanega ministra. Prav Litvinovu se ima sovjetska zunanja politika največ zahvaliti, da je prišla v svetu do močne veljave in upoštevanja. Šele leta 1946 je — baje iz zdravstvenih razlogov — odločil vse svoje politične in diplomatske posle.

Poročilo o dosedanjem delu

Dne 2. t. m. se je v Parizu začel drugi del zasedanja Glavne skupščine Organizacije združenih narodov, ki bo, kakor predvidevajo, trajal približno šest tednov. Med najvažnejšimi vprašanji, o katerih bodo razpravljali so korejsko vprašanje, palestinsko vprašanje, Libija, vprašanje skupne varnosti, pritožba kumintanske vlade proti Sovjetski zvezi, mirovni program glavnega tajnika OZN in morda tudi vprašanje Maroka.

Kar se tiče Koreje, če bo podpisano premirje, bo nedvomno naloga skupščine razpravljati o bodočnosti Koreje in o njeni politični ureditvi. Politični cilj Združenih narodov na Koreji je ustanovitev enotne vlade za vso Korejo. Glede Palestine o poročilu posredovalne komisije OZN za Palestino in o pomoči palestinskim arabskim beguncem. Kar se tiče Libije, bodo države, ki so Libijo upravljale, preden je postala neodvisna, predložile svoja poročila glede ukrepov za izvedbo sklepov skupščine OZN. Skupščina bo proučila tudi poročilo komisarja Združenih narodov za Libijo.

Glede skupne varnosti bo skupščina proučila poročilo komisije, ki ji je prejšnja skupščina poverila nalogo, naj prouči ukrepe, ki so potrebni za ohranitev in okrepitev miru in mednarodne varnosti. Na podlagi poročila te komisije bodo morale države podvzeti nove ukrepe, da bodo imeli v okviru svoje vojske izvežbane in opremljene edinice, ki jih bodo lahko naglo uporabili kot enote Združenih narodov, da podprejo skupne varnostne ukrepe za pomoč žrtvam napada.

Prav tako je na dnevnem redu program

dvajsetletnega miru, ki ga je leta 1950 predložil glavni tajnik OZN in o katerem so že razpravljali na petem zasedanju skupščine. Na sedanjem zasedanju bo glavni tajnik poročal o dosedanjem napredovanju pri proučevanju tega programa.

Tudi prvi del zasedanja, ki se je vsled božičnih počitnic končal 22. decembra, je bil zelo obširen in so med drugim dosegli naslednje uspehe:

Glavna skupščina je do sedaj odobrila nekatera priporočila posebnega političnega odbora. Važen je sprejem jugoslovanske resolucije v zvezi z njeno pritožbo proti sovražnim dejanjem Sovjetske zveze in njenih satelitov proti Jugoslaviji. Resolucija poziva prizadete države, naj uredijo svoje medsebojne odnose in poravnajo spore v skladu z listino OZN ter naj poravnajo obmejne spore s pomočjo mešanih komisij ali pa na drug mirljuben način.

Sprejem te resolucije je nova potrditev, da ves mirljubi svet obsoja sovjetske napadalne metode.

Dalje je posebni politični odbor razpusil komisijo OZN za Balkan in ustanovil podkomisijo za Balkan, ki bo pomožni organ komisije opazovalcev miru in bo imel svoj sedež v New Yorku. Ta podkomisija bo lahko na zahtevo katere koli prizadete države poslala opazovalce na ono področje Balkana, kjer bo nevarnost za mednarodno napetost.

Sprejeta je bila tudi resolucija o ustanovitvi mednarodne anketne komisije za Nemčijo, ki naj ugotovi, ali so dani pogoji za izvedbo volitev v vsej Nemčiji.

Nadalje je bila sprejeta resolucija, ki priporoča Varnostnem svetu sprejem Italije v OZN.

V skupščini se je razpravljalo tudi o Maroškem vprašanju. Izvoljeni so bili tudi novi nestalni člani Varnostnega sveta. Dosedanje mesto Jugoslavije je prevzela Grčija, Pakistan je bil izvoljen na mesto Indije, Ekvador pa je zamenjal Čile.

Skupščina je odobrila proračun OZN za leto 1952, ki je za en milijon 126.900 dolarjev višji od lanskega. Hkrati je določila deleže, ki jih morajo prispevati posamezne države.

Politični odbor pa je razpravljal o vprašanju razorožitve in sprejel tozadevno resolucijo ter določil ustanovitev komisije Združenih narodov za razorožitev. Na zadnji seji pred počitnicami je politični odbor zavrnil sovjetski protest proti ameriškem zakonu o vzajemni varnosti. O teh sklepih bo razpravljala še Glavna skupščina.

Tudi pri posameznih odborih so razpravljali o raznih vprašanjih, ki spadajo v njihovo pristojnost in ki jih bodo pozneje predložili Glavni skupščini.

Predsednik Glavne skupščine Padilla Nervo je na tiskovni konferenci govoril o resolucijah, ki jih je doslej izglasovala skupščina. Ob tej priložnosti je poudaril, da spada med najvažnejše dosedanje sklepe Glavne skupščine sprejem resolucije, ki jo je predložila Jugoslavija v zvezi s sovražno delavnostjo Sovjetske zveze in dežel pod njeno kontrolo proti Jugoslaviji. Poudaril je, da je „cilj te resolucije zmanjšati napetosti med Jugoslavijo in vzhodno-evropskimi deželami.“

KOLENDAR

Sobota, 5. januar: Telesfor
Nedelja, 6. januar: Sv. Trije kralji
Ponedeljek, 7. januar: Valentin
Torek, 8. januar: Severin

SPOMINSKI DNEVI

5. 1. 1849 — Slovencem je bilo spet dovoljeno koledovanje s petjem v slovenskem jeziku. V Avstriji je bilo koledovanje prepovedano 40 let.
6. 1. 1910 — Ustanovljena Zveza socialistov.
7. 1. 1893 — Umrl na Dunaju Josip Stefan, fizik slavnega imena.
8. 1. 1692 — Umrl astronom in fizik Galileo Galilei — 1819 Umrl v Ljubljani Valentin Vodnik.

BILČOVS

Naše prosvetno društvo „Bilka“ nam je na Štefanovo minulega leta priredilo lep in užitekapoln kulturni večer. Nova dvorana pri Miklavžu je bila polna lepega razvedrila željnega občinstva, ko je prireditev otvoril podpredsednik prosvetne zveze Janko Ogris. V svojem kratkem nagovoru je poudaril potrebo našega kulturnega udejstvovanja in da gojimo naše gledališke nastope in našo pesem. Razložil je tudi program prireditve, ki je obsegala nastope naših pevk in pevcev, kakor tudi nekaj šaljivih prizorov. Vse to pa naj bi služilo temu, da se pri vseh teh nastopih poglobimo v lepoto našega slovenskega maternega jezika in ga tem bolj spoznamo in vzljubimo.

Kot prva točka je bila na programu deklamacija „Občutki“, ki jo je že pred davnimi leti zložil dr. Lovro Toman. Deklamirala je šolarica 6. razreda naše ljudske šole, Nežička Ogris, pd. Strajnikova, tako lepo in dovršeno, da ji je cela dvorana res navdušeno aplavdirala. Nato so sledili nastopi našega mešanega pevskega zbora in vmes nastopi naših igralcev.

Spored, ki je trajal dobri dve uri, je bil res tako posrečeno sestavljen, da je zadovoljil vse gledalce in poslušalce. Ko se je prireditev zaključila z nastopom predice in solospemom „Z nobenim purgarjem na grem jes tavšat, za svojo burno kajžico“, je bilo občinstvo tako navdušeno, da je zahtevalo ponovitev zadnjega nastopa, ter želelo še in še slišati naše lepe pesmi.

Zelo smo hvaležni našim pevkam in pevcem ter vsem šaljivim igralcem, da so nam priredili tako pester in veselja poln večer. Zahvala pa velja še prav posebno našemu pevovodju Fol-tiju Kapusu za njegov trud pri vajah. Želeli bi pač, da nas spet kmalu povabijo na kako prosvetno prireditev.

SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA naznanja:

V ponedeljek, dne 7. januarja 1952 se bo pričel Borovljah 4-tedenski

GOSPODINJSKO-KUHARSKI TEČAJ

Tečaj bo v prostorih Hranilnice in posojilnice v Borovljah. Dekleta tečajnice naj se javijo ob devetih dopoldne v prostorih Hranilnice in posojilnice v Borovljah.

Po naši zemlji

SKOFIČE

Na Štefanovo se je zbralo mnogo Skofiččanov in tudi drugih v Schützovi dvorani. Do zadnjega prostora je bilo vse zasedeno, ko je stopil na oder tov. Lovro Kramer in pozdravil navzoče. Dejal je, da je ta prireditev mišljena kot neka družinska prireditev in bo društvo skušalo kot dobra matica izpolniti svojim članom in prijateljem njih kulturne želje.

In zares je bil ta popoldan takšen, kakršnega si želimo. Prvotno je bil šaljiv prizor in smo se zares v zadostni meri nasmejali. Drugi del pa je bil izpolnjen za naše prireditve čisto novim načinom in Skofičani so dokazali ponovno svojo iznajdljivost. Tov. Korej je stopil na oder in nam povedal, da bo to, kar se bo sedaj na odru vršilo, pod geslom: Vi želite — mi pa pojemo in godimo.

Želja je bilo mnogo, mnogo in pevci so peli in peli. Želeli so otroci svojim mamicam, prijatelj prijatelj in prijateljicam in vse s takšno ubrano melodijo. Utrujeni pevci so odstopili z odra a ne k zaslužnemu odmoru, temveč da so zgrabili za tamburice in zasvirali prekrasne lepe slovenske melodije.

Slišali smo narodne, umetne in partizanske pesmi. Kot višek dneva pa je zadonela pesem „Soči“. Občutili smo ob melodiji in besedilu te pesmi, da je naša dolžnost skrbeti za to, da ne bo nosila samo Soča, ampak tudi naša zamejska Drava danes in v bodoče „barve tri“.

Skofiški kulturni delavci izpolnjujejo to dolžnost. Zahvaljujemo se pevcem in tamburašem, pevovodji in vodstvu društva za ta lepi nastop. Za novo leto pa jim želimo mnogo uspehov na vseh vsakdanjih področjih, posebno pa, da jih bomo pogosto videli na odrskih deskah.

Pred štirinajstimi dnevi so ob številnem spremstvu zanesli na pokopališče k zadnjemu počitku Petra Anderwalda, pd. Hvajnika na Klopcah. Pokojni Hvajnik je bil trdna naša korenina. Kot zaveden narodnjak je deloval kot član odbora domače posojilnice in Demokratične fronte delovnega ljudstva. Dolgotrajni boleznj pa je prerano podlegel. Pevci iz Skofič so mu zapeli v slovo na domu in ob odprtem grobu. Gospod župnik Kanauf je opravil pogrebne obrede in v svojem nagrobnem govoru orisal pokojnega kot vzornega in značajnega moža. Preostalih naše odkrito sožalje.

Dne 27. decembra pa smo pokopali Oranovo mater, ki je dosegla visoko starost preko 80 let. Oranova mati je bila vzorna mati, ki je vse svoje otroke vzgojila v zavedne Slovence, sama je bila članica SPD „Eđinost“ v Skofičah. Kot pridna in skrbna gospodinja je kljub težavam, posebno po izgubi moža, zapustila skrb-

no urejeno kmetijo ob Vrbskem jezeru. Pokojna mati je lahko vsem lep zgled. Predsednik prosvetnega društva Lovro Kramer ji je spregovoril v slovo v imenu društva, pevci pa so zapeli ganljive žalostinke. Preostalih sožalje!

Ali ste se potrudili

Zbirko petih knjig s prvovrstnim Koledarjem Slovenske Koroške 1952, tipično našim koledarjem, ste prejeli v razpečavanje in v razprodajo povsod po naših vaseh. Ali ste se potrudili in storili svojo lepo kulturno dolžnost? Če ste jo storili, uspehi niso izostali. Ljubitelji lepe knjige zbirko radi kupijo, če ste jo le ponudili. Primer, ki to dejstvo dokazuje: Florijan Košat v Št. Jakobu v R. je v kratkih osmih dneh razprodal 100 izvodov knjižne zbirke Slovenske prosvetne zveze.

Agilnost in požrtvovalnost imenovanega kolporterja naj bo vsem zgled in storite tudi drugod tako!

ZVABEK

Dne 26. decembra 1951 je bil pri nas v Žvabeku občni zbor naše zadrage Hranilnice in posojilnice. Morda je potrebno, da ravno ta občni zbor navedemo tudi v našem listu, ker vršil se je ob častnem jubileju vztrajnega, naporenega in plodonosnega delovanja v naši in sosedni libeliški občini. Šestdeset let je minulo, odkar je prošt Matija Randl v sosedni Suhi dal pobudo za ustanovitev kmečke kreditne zadrage, ki naj bo v službi kmečkega gospodarstva in kmeta sploh, ki se z težavami bori za svojo eksistenco, ga obvarovala pred oteruški pijavkami privatnih oteruhov in izkoriščevalskih bank s svojimi za kmečko gospodarstvo neznosnimi obrestmi. Pozneje so sedež Hranilnice in posojilnice na Suhi prenesli v Žvabek.

Številke šestdesetletnega združnega delovanja Hranilnice in posojilnice govorijo zgovorno dejstvo, da je zadruga v veliki meri izpolnjevala svoje poslanstvo. Mnogo kmetov je rešila in obvarovala pred gospodarsko propastjo, marsikateri kmet je s pomočjo zadrage izboljšal svoje gospodarstvo in v mnogih primerih tudi razširil svoje posestvo. Koliko podrobneje dela in marljivega truda je slonelo na ramah združnih odbornikov, posojilniških funkcionarjev, si le malokateri predstavljajo. Marsikdaj pa je tudi hvaležnost le žal predraka lastnost in večkrat tudi tisti, ki so bili deležni koristi preradi pozabijo na hvaležnost in dolžnost, ki bi jo bili dolžni nasproti svoji domači zadrugi. Občni zbor se je s spoštovanjem in s hvaležnostjo spominjal odbornikov zadruge, mnogih ni več med živimi, ki so med šestdesetletji požrtvovalno in z idealno nesebi-

nostjo delovali za napredek zadrage in promostili v preteku časa mnogovrstne težkoče.

Ravno tako je občni zbor poudaril zasluge neumornega delovanja načelnika Hranilnice in posojilnice Žvabek Karla Krištofa, pd. Stogarta, ki ji letos načeljuje že štirideseto leto. Krištof je na tem občnem zboru praznoval redek jubilej štiridesetletnega vestnega in vztrajnega združnega delovanja.

Po izčrpanju dnevnega reda in izvolitvi odbora, v katerem so bili spet izvoljeni dosedanja odborniki, je zadruga sklenila, da bo stopila s krepkim korakom v novo leto in delo poglobila in razširila.

SELE

Zadnji dan v minulem letu smo se za vedno poslovili od slovenske žene in matere Marije Zablacan, pd. Mihčinje v Zgornjem kotu. Po daljši in težki boleznj ji je bela žena ustavila njeno truda- in skrbi- polno življenje. Mož je z njo izgubil skrbno življenjsko družico, številni otroci svojo dobro mater, mi pa zvesto članico slovenske družine. Naj ji bo slovenska zemlja lahka, preostali družini naše iskreno sožalje!

ROŽ

Pri večerni oddaji Radia Celovec dne 30. XII. 1951 so nam prireditelji vzbudili žalostne spomine iz plebiscitne dobe — da nas zbadajo še zadnji dan preteklega leta. Dramatkar je pozabil, seveda, vplesti v prizor tudi, kako so „Volkswehrovci“ trpinčili Slovence, ropali njih domove in cerkve. Čudno se nam zdi, da uprava radijske postaje Celovec take prireditve dovoli, ki žalijo nas Slovence, ko vendar tudi mi plačujemo pristojbine za radio. Radovedni smo, kaj bi uprava neki rekla, ko bi Slovenci hoteli uprizoriti v radio igro iz zadnjih let, ko so nemški gestapovci in SS-ovci zapirali, pobijali, izseljevali, obešali in pošiljali naše ljudi — tudi duhovnike — v taborišča smrti, ropali njihovo premoženje samo zaradi tega, ker so bili Slovenci. Od slovenskih oddaj itak nimamo bogve kakšen užitek, saj so vsakdanje oddaje v takšnem času, ko podeželsko ljudstvo nima časa, da bi jih poslušalo.

PLIBERK

Umrla je in pokopali smo 87 let staro Žaglinovo mater Marijo Kordeš. V skromnih razmerah je živela in se s poštenim delom prebijala skozi življenje. V srcu pa je bila do zadnjega zavest slovenske žene, ki se je vse življenje zavedala svojih dolžnosti do svojega ljudstva. Kadar koli so bile volitve, si je oskrbela slovensko glasovnico in pogumno storila svojo dolžnost. Božični dan je bil njen zadnji dan v življenju in legla je k počitku za vedno.

IVAN MATIČIČ:

Moč zemlje

PRIPOVED VASI

Za gorami, tam je blagoslovljena zemlja, dežela sani, fantovske pesmi...

I.

Otave na holmu, sred sočnje, Otave vzvišene nad mrakovo ravnj.

Cvetnik, maj!

Na Otave je dahnil svit.

Oštinka je odpahnila dveri: v hišo je planilo jutro, sveže, zdravo jutro. Prekrižala se je pa zarendala kamro: „Jozelj!“ Vzela je golido in šla v štalo. Skozi vas je piskal Špornov Urh in kreval z ovčadjo v gmajno.

Oštini si je obuval v šiši škornje pa žebiral očenaš za očenašem, za zdravje blagu in šiši, za srečen dan, za voljno rast polja. Oštinka se je vrnila o- molže in znova zarendala kamro. Tedaj se je šele Jozec skobacal s sirkove slamnjače pa se dremav zaletaval v vrata. Kar v štalo se je zamajal in odvezal rogače. Mati mu je urezala krajec sorznega in košček prekajene — in pastirče je steklo za repi. Mati je izpodnetla na ognjišču za zajtek, stari je šel ravnat voz in vklepat voliče v jarem. Treba bo za zaslužkom: v gozd po trame.

Rutarica je pa vrgla na noge Tinčeta in Tonco. Fante mora na polje, dekletce past. Mati je kar hitro pripravila mejšte pa mleka, naglo so použili — in hajdi od hiše, da jih ne zaloti sonce doma.

V kovačiji že našiga kladivo, bije, poje kakor zvon. Otave so vstale. Le pri Špornovih je še vse mirno, kakor da ni še dan.

Jozec je bosál za repi v Suho reber pa mislil, da je prvi v gmajni. A višje, v Gabrovem bregu, se je že glasil zvonec ovna: Špornov ovčar je bil prvi na mestu. Bil je starikav, gluhi, svet zase. Gabrov breg je pripadal drobniči, Suha reber redila govedo. Jozec je zagnal rogače v gmajno pa se usedel za brin. Kaj bi? Roka mu je kar segla v nedra, izvlekla zagozdo in špeh.

Tonca je pa bosála počasi in bila objokana: mati ji ni bila namazala zagozdice z maslom, dekletce bi pa rado užugalo z jokom, a ni. Rutarjev grunt je bil gruntek; maslo, jajca in podobna potrata je moralo v mesto, da se ni podrl hiši vogal. Seve, Tonca tega še ni umela ter je gnala jokava v reber kravico in dve junici. Oštimov bosec jih je pasel pet: dve kravi, junčeta in dve junici.

„Si jokala, Tonca?“ jo je gledal bosec. Boslačica se je usedla v travo. „Kar povej: te je Tine?“ Fante je urezal leskovko in jo pričel lupiti. „Kar malico pojaj, da ne boš žalostna. Jaz sem jo že.“ Lupil je dalje pa ji podaril opisano palčico: „Ná, Tonca, da ne boš žalostna.“ Pa je poskočil: „Ho, vaša liska sili v škodol!“ In je že stekel zavračat rogačo. „Veš,

ko se je vrnil, „v Špornovo ulako ne smejo naše. Oni dan mi je povedal Špornov hlapec, ko me je bil lasal od tistega borovca do tega grma. Zato sem si zapomnil.“

„Tebe?“ se je prestrašila Tonca.

„Da. Celo pred cerkvijo mi je zažugal v nedeljo, a našega očeta zmerjal pred hišo.“

Nad zvenkov zvoncev jo je sekal ščinkavec, a v polnem spevu pel kos, vmes basirala kukavica: najjačji trispev vesne. Ob mladi smreki je divjalo hrušje, češminje, črni trn pod srobotom, na sredi je gnezdila kosica, a nad grmom pel kos, njen drug. Streljaj od tega je domoval sosedni kosji rod, ob robu gošče tretji, doli v Mrzlem kalu sta gnezdila celo dva. Jozec je poznal vsa gnezdišča, le v Gabrov breg se ni upal bosec, tam je gospodaril Urh in čuval gnezda prav kot svoje bekače. Naj se je prerokal s ščenetom ali z ovnom, pomenkoval z jagnjičem, budno je pazil na okolje. Poznal ga je od mladih nog, ko je še voziral in konjaril. Le včasih pod noč se je vtihotapil v breg bajtar Krigl s kozo, včasih prignal rogačo kajžar Štuk, tuintam Kapun; prihulil se je Kužnik po butaro gorivcev v Špornov boršt. Pred temi je Urh zamižal: nu, Špornovina je silna in širna, kajžarji ji ne bodo oskubili niti črni izza nohtov.

Smreki so rili v sočje, da so bili kar penasti. Zdaj se je ozrla junica za čado-zvončarico, zdaj si obregnil rožičke Oštinov junec ob Rutarjevo telico: odjedala mu je pašo ob grmu,

zdaj dvignila glavo bavha in zamukala v dol: spomnila se je telička, ki sameva v štali.

Ko se je sonce močneje uprl v reber, so se rogači ulenili: vampi so se jim zaokrožili, treba bo k studencu in v senco. Pastirče si je potisnilo gebrico postrani in pastirčica je tacala za njim. V Blatni dol so bingljali zvonci.

Suha reber je umolknila. A komaj se je sonce nagnilo, je znova oživela: zvonci so se vračali v pašo.

Tonca je bezala v mravljišče pod jelko, Jozec ležal pa leno gruntal v nebo. „Jutri bo nedelja,“ je kamil.

„Nedelja?“

„Ne veš? Jaz pa dro vem. Nov klobuček so mi kupili oče na semnju, takega z zelenim perom.“

„Tak je lep. Meni so kupili mati rutico in čičemce, ti jih še nisi videl.“

„Gnezdol!“ se je zganil.

„Čej?“

„Gori v hoji. Gnezdo kot pehar, tega še nisem videl.“

„Jo,“ se je čudilo dekletce, „kako je visoko!“

„Misliš, da ga ne dosežem?“ je vstal.

„Ne, Jozelj, boš padel!“

„To ni nič, boš videla.“ In se je oprjel debela. „Bil sem že trikrat na vaši tepki, dvakrat na Ožganovi hruški; s Špornovim Fricom sva splezala celo na Šmoncev oreh na Mačkovem rutu, z Vrbnikovim Mohorjem na veliko lipo gori pri cerkvi.“ Naglo se je dvig-

Če bi bilo življenje večno

Zakaj moramo umreti, zakaj ni življenje večno, zakaj vse odmira in se spet obnavlja. Tako se pri nas sprašujejo ljudje vsak dan. Mnogi si mislijo, kako lepo bi bilo, če bi večno živeli. Samo še malo potrpljenja pa boste zvedeli, kako bi to izgledalo in ne verjamemo, da si boste tudi potem večnost še naprej želeli. Vzemite v roke svinčnik in računajte, s številkami vam bomo dokazali. Za prvi primer vzemimo drevo. Recimo, da je samo eno drevo na svetu. Če bi to drevo dalo letno samo 50 semen (toda to je zelo malo, ker nekatera drevesa dajo tudi po več kot tisoč semen). V enem letu bi torej zrastle 50 novih dreves, v dve in pol milijarde. Da bi zakrili vso zemljo te spet pomnožimo s 50. Hitro boste lahko izračunali, da bi bilo v devetih letih na zemlji 1.953.125.000.000.000 (to je 1 trilijon, 953 bilijonov in 125 milijard) dreves, to pa pomeni, da bi že v devetih letih potomci enega samega drevesa pokrili vso zemljo.

Za primer smo vam dali eno samo vrsto, eno samo drevo, kje pa bi se lahko namestila druga drevesa, biljke, ljudje in živali. Za njih bi ob enem drevesu v devetih letih na zemlji zmanjkalo prostora.

Če se eno drevo tako hitro razmnožuje, kako hitro bi se potem razmnožile navadne muhe, za katere je znano, da se množijo v ogromnem številu. Če bi ne bilo smrti, bi ena sama muha dala v enem letu 20 milijonov potomcev. Čez pet let bi morali zapisati število potomcev ene same muhe s številom, ki si ga človek težko predstavlja in ima 37 števil.

V devetih letih bi se število potomcev ene same muhe v petih letih približalo številu ene pajkove samice, ki znese na leto nekaj sto jajc.

Če si zamislimo, da bi živele večno tudi vse ribe, ptice in mušice, bi bilo v nekaj letih v rekah in morjih tako na gosto rib, da bi ne mogla skozi to gosto maso pluti nobena ladja, nebo pa bi zatemnile nepregledne jate ptic in roji mušic.

Kako pa bi bilo na zemlji, če bi ne izumirali ljudje? Danes jih živi na vsem svetu okrog dve in pol milijarde. Da bi zakrili vso zemljo bi se moralo sedanje število ljudi na zemlji povečati za okrog 700.000 krat. Kako dolgo pa bi morali čakati na to, če bi ne bilo smrti? Nekaj več kot 300 let. To se pravi, če bi sedaj na zemlji nobeden več ne umrl, bi se leta 2.300, naši potomci že morali sprenjati na naše glave, ker na zemlji ne bi imel nobeden več prostora.

Kaj so nam pokazali gornji primeri? Življenje bi bilo nemogoče, če bi ne bilo smrti. Na-

rava in živa bitja umirajo in spet nastajajo nova, svet je v stalni presnovi. Zato je bob ob steno misel o večnem življenju, povsem uresničljiva pa je misel v podaljšanju življenjske dobe. K temu sta nam že in nam bosta še bolj

pripomogla znanost in napredek. V Zapadni Evropi je danes podaljšana povprečna življenjska doba samo 25 let. Znanost pa napreduje z vsakim dnevom in z njo se tudi večajo naše nade v podaljšanje življenjske dobe.

RADIO-PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 6. januar:

7.00 Pester glasbeni spored — 8.20 Z vedro glasbo v nedeljsko dopoldne — 9.00 Zima v slovenski pesmi — 9.40 Popularen dopoldanski koncert — 11.00 Od pravljice do pravljice — 11.30 Zelimo vas razvedriti — 12.40 Zabavna glasba — 13.10 Zeleli ste — poslušajte! — 15.30 Kmetijski nasveti — 15.45 Vesele skladbe za harmoniko — 17.30 Igra godba na pihala — 18.00 Obisk pri slepih — 18.15 Uganite kaj igramo!

Ponedeljek, 7. januar:

5.30 Pester glasbeni spored — 12.00 Lepi glasovi — lepe pesmi — 12.40 Zabavna glasba — 13.00 Slovenske narodne in umetne pesmi — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo! — 17.30 Španski napravi — 18.10 Narodne pesmi poje ženski zbor mariborske opere pod vodstvom Ferda Pirca — 18.40 Poskočni ritmi — 19.00 Zabavna glasba — 20.00 Jezikovni pogovori.

Torek, 8. januar:

5.30 Pester glasbeni spored — 6.35 Gospodinski nasveti — 11.00 Šolska ura za nižjo stopnjo — 11.30 Šolska ura za višjo stopnjo — 12.00 Operne fantazije — 13.00 Slovanski zbori pojo — 13.20 Melodije po Vašem okusu — 15.30 Zeleli ste — poslušajte! — 17.10 Veseli slovenski napravi — 17.30 Zdravstveni nasveti — 19.00 Zabavna glasba — 21.20 Za vsakogar nekaj.

Sreda, 9. januar:

5.30 Pester glasbeni spored — 12.40 Zabavna glasba — 13.00 Iz predalov pionirskega uredništva — 13.15 Plesi in baleti — 15.30 Zeleli ste — poslušajte! — 17.10 Veseli zvoki na raznih instrumentih — 17.30 Šolska ura za višjo stopnjo — 18.00 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana — 18.30 Gospodarska oddaja — 18.40 Pojo fantje na vasi — 19.40 Zabavna glasba — 21.00 Melodije raznih dežel.

RADIO CELOVEC

Nedelja, 6. januar:

7.30 Božične pesmi. Duhovni nagovor — 8.10 Kmečka oddaja — 12.45 Tedensko kulturno zrcalo — 14.45 Pozdrav za mesto in deželo — 16.15 Pravljica — 20.15 Športna poročila.

Ponedeljek, 7. januar:

6.15 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 Šolska oddaja — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila. Teden in mi. Spoznavajmo skladatelje: Anton Lajovic — 16.00 Pevska ura.

Torek, 8. januar:

6.10 Za kmetijstvo — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 10.45 Veder dopoldne — 11.00 Šolska oddaja — 11.45 Za podeželsko ljud-

stvo — 13.45 15 pestrih minut — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila. Objave: Zdravniški vedež. Polke in valčki — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Za ženo in družino — 18.30 Slovenska narodna pesem — 18.45 Kmečka oddaja.

Sreda, 9. januar:

6.10 Za kmetijstvo — 6.20 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Iz ženskega sveta — 11.00 Veder dopoldne — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 Poročila. Objave: Gospodinja. Kmetijski nasveti — 20.15 Velika simfonija.

RADIO SCHMIDT

„hiša malega človeka“

Radio-aparati za vsakogar (obroki po dogovoru) · elektro material, žarnice za domačo uporabo in prodajo · Moderna reparaturna delavnica · Študijo za snemanje na plošče.

Celovec, Bahnhofstrasse 22, Tel. 29-48

KINO PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia

6. januarja ob 10. in 14. uri izredna predstava: **Das unsterbliche Lied**

Od 4. do 10. januarja:
Sudan (barvni film)

Peterhof

6. januarja ob 10. in 14. uri pravljicne predstave: **Till Eulenspiegel**

Od 4. do 7. januarja:
Kühne Leute (barvni film)

Od 8. do 10. januarja:
Peter Voss, der Millionendieb

KRIVA VRBA

5. in 6. januarja:
Wirbel um Mitternacht

BOROVLJE

Od 5. do 7. januarja:
Das vierte Gebot

VELIKOVEC

5. in 6. januarja:
Es liegt was in der Luft

7. in 8. januarja:
Liebeslied der Berge

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebinno odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H., Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

nil in plezal, da bi dokazal deklici, koliko je že fanta. Na bližnjih jelkah je zletaval vran, nemiren krakal samici. Pastirček je gladko dosegl gnezdo pa si kar snel gebo, da bi zarod zajel. Toda vrana je izletela z močnim frfotom, a fantu se je ulomila veja. In dečko se je pogrezal, padal — in udaril z glavo ob skalo. Kar obležal je.

Tonci je vzelo sapo. Ko je uzrla kri na Jozcevem obrazu, je pa kar zbežala. Sama ni vedela bosačica, kako in kam. Ubrala jo je navzdol, a se je okrenila in jo ucvrila navzgor. Naravnost do pastirja Urha je bosala, tekla brez sape. Saj se je bala starega godrnjača, toda do Otav je daleč, v Blatnem dolu ni videti nikogar, pri Sveti Ani je odzvonilo k nedelji.

Drobnica je leno gibala v bregu, ovčar je dremal za grmom. Iz Temnega boršta se je zibal kukavičji bas, zdaj daljni, zdaj privaloval čisto blizu. Oven-zvončar je močno zazvončkljal, za njim je zalajalo psé. Bosačica se je boječa približala krotki družini.

„Nu?“ jo je pogledel Urh.

„Oštinov Jozec je padel s hoje“, je streslo dekletce.

„Kaj bi rada?“ — Ponovila se je glasneje: „Oštinov Jozec je padel s hoje, ne more vstati.“

„Padel? Oštinov? — Tkaj vim: gnezda! — Če je?“

„Kaj praviš?“

„Umrl bo...“ je rekla žalostna.

Dedec se je oprl na palico in zaletel na noge. Ovčad se je usula za njim, kakor za očetom. Pa jo je potolažil, zažugal betaču in psetu ter odkrival za bosačico.

Doli so silili rogači v škodbo: obe zvončarici sta gazili v Špornovo ulako, za njima je tiščala junčed. Pastirček je spalo v globoki omami.

„Umrl je...“ je obstala Tonca.

Urh se je sklonil, pridvignil mu glavo, okrvavljeni lasje so se mu prilepili v dalni. Poprijel ga je, da bi ga dvignil, a deček je zastokal in odprl oči. Gledal je Urha pa se zgani: pred ovčarjem je imel strah. Zato je utajil bolečino, se izvil starcu iz rok in opotekel v stran.

Tonca se je zasmejala.

„Be, poštajna!“ je zarentačil ovčar. „Nu, drugi barti me ne boš več. Lej, blago je v škodi, naš Paškal ti bo dro pomeril drivi hvače.“ Tonča je stekla za dečkom.

„Veš, mislila sem, da si kar umrl.“

„Umrl?“

„Te hudo boli?“

„Ne.“

„Bi se umil, stečem po vode.“

„Ne.“

Kar segnal je blago proti domu, še preden je sonce zašlo. Doli pri potoku si je izpiral glavo.

„Schau den Saububen an!“

Jozec se je ozrl: dva gospoda je videl pri-

hajati po stezi. Skozi umazane kaplje na očeh ju ni mogel spoznati.

„Gospod učitelj!“ je priskočila Tonca k dečku.

Fanté je odstopil, z rokavcem si obrisal čelo.

„Počaj, ne poš posrivil!“ ga je prijel učitelj Štih.

Deček je gledal v tla. „Hvaljen bodi...“

„Nein! Kako sem te učil?“

Deček pomišlja.

„Srečno!“ popravi Tonca.

„Schmarn!“ — „Kalb und Kalbel!“

Gospoda sta krenila svojo pot, mlada, sveža, kakor maj.

Na Otave je legala koprena. Tiho, komaj vidno je ovijala drevje in dim nad hišami. Svetlejših hiš še ni mogla omračiti, najmanj onih sredi Otav, ki so vse bele kljubovale mraku in drevju, z zelenimi polkni se smejale vetru. Sredi Otav je sedelo Špornovo domovanje, jedro vasi: okoli jedra in lipe so se gledale pohlevnejše domačije, polgruntarji, tem ob bokih sloneli med jablani maselčarji, zemlják je bil na Otavah en sam, samo Šporn. Šmonceva, Vrbnikova, Stanejeva hiša so gledale z enim očesom proti središču, Oštinovala, Žihrova, Tesnarjeva, Ožganova komaj iz dalje kukale na lipo. Rutarjev dom pa se je nagibal že k bajtam: Čim bolj oddaljeni od osredja, tem tišji so bili domovi Otav. Skrajni so viseli

Avstrijski denarni zavodi so zvišali obrestno mero

Avstrijski denarni zavodi vključno hranilnice so s 1. januarjem zvišali obrestno mero za vse vrste vlog. Obresti za nevezane vloge znašajo 3.5%, za vloge na šestmesečno odpoved 4% in za vloge na enoletno odpoved 4.5% na leto. V tekočem računu so obresti za nevezane vloge po 1%, na trimesečno odpoved 3.5%, na šestmesečno odpoved 4% in na enoletno odpoved 4.5%. Ministrstvo za finance je določilo, da je mogoče dvigniti iz vlog na knjižice mesečno po 5.000 šilingov brez predhodne odpovedi.

Koledarske zanimivosti

Kdor tako shrani in čuva knjigo in tisk, kakor Petrov Urban na Grabljah, ki ima v lepem in čistem redu shranjene vse Mohorjeve knjige odkar je začel brati in vse časopise od nekaj letnikov še „Mira“, vse letnike „Koroškega Slovenca“ in vse številke „Slovenskega vestnika“ bo mogel koledar, ki je izšel za leto 1952 v 28 letih spet uporabiti.

Več desetletij sicer že napovedujejo reformo koledarja. Dokler še ta ni izvedena, bodo držala stara pravila in ne bo nezanimivo, če preberete te vrstice.

Če vzamete v roke stare koledarje za mnogo let nazaj, se lahko prepričate, da se navadno leto vedno prične in konča z istim dnem. Z istim dnem se začne vsako leto tudi januar in oktober. S kakršnim dnem se prične 1. april, takega ima tudi 1. julij. 1. september je v dnevu enak 1. decembru. Tudi meseci februar, marec in november se pričnejo z istim dnem v tednu. Izjeme so le v prestopnih letih.

Vsaki 28 let je koledar enak. Letošnjega bi torej lahko spet uporabili leta 1979.

Stoletje se prične vedno le s ponedeljkom, torkom, četrtkom ali soboto, nikdar pa s sredo, petkom ali nedeljo.

NA DUNAJU JE MNOGO „VOJAŠKIH OTROK“

Pri obravnavanju vprašanja o oskrbi mesta Dunaja je podal podžupan Honay zanimivo poročilo o tako imenovanih „vojaških otrocih“. Kakor je izvajal dunajski podžupan, je bilo leta 1946 na Dunaju 735 „vojaških otrok“, med katerimi so ruski očetje zavzemali prvo mesto in sicer z 371 otroci. Danes prednjačijo Amerikanci. Leta 1950 so našli 1950 „vojaških otrok“ in leta 1951 je število takih otrok naraslo na 2083. Očetje so v 953 primerih Amerikanci, v 439 Rusi, v 332 Angleži in v 159 Francozi.

Praktični nasveti

Zanesljivo sredstvo proti nespečnosti je, če popiješ vsak večer pred spanjem surov sok ene do dveh čebul.

V tanke deske zabiješ žebelje, če žebelj pred zabijanjem postaviš na glavo in nalahno udariš po njegovi konici.